

Porot ja vakituinen asutus

ohjeita rakentajalle Rovaniemellä

Porolla on poronhoitoalueella maanomistussuhteista riippumaton vapaa laidunnusoikeus. Tämä on poronhoidon tarkoituksenmukaisen toiminnan kannalta välttämätöntä. Poron vapaa laidunnusoikeus perustuu poronhoitoalueen historiaan nautintaoikeuksineen ja se on poronhoitoa koskevassa lainsäädännössä tarkoitettu pysyväksi oikeudeksi.

Poronhoitoalue on jaettu kolmeen vyöhykkeeseen. Nämä ovat saamelaisten kotiseutualue, erityisesti poronhoitoa varten tarkoitettu alue eli erityinen poronhoitoalue ja muu poronhoitoalue. Rovaniemi sijoittuu näistä viimeksi mainitulle. Saamelaisten kotiseutualue lukuun ottamatta poroja on hoidettava siten, etteivät ne pääse puutarhoihin, vakinaisten asuntojen pihoihin tai muille erityiseen käyttöön otetulle alueille (poronhoitolaki, PHL 31 §). Rajoitus ei koske vapaa-ajan asuntoja.

Porot vaihtavat laidunalueitaan luontaisen laidunkiertonsa mukaan. Porot tulevat uusille asuinalueille, koska ne ovat voineet vapaasti laiduntaa alueella ennen rakentamista. Kesäisin pihapiirin rakennukset tarjoavat poroille houkutus: varjoa, kiinnostavaa syötävää ja suojaa hyönteisiltä. Etenkin uudet nurmikot houkuttavat helposti, mutta myös jäkäläinen kunta voi houkuttaa poroja kaivamaan pihalle talvella. Rakentamisen aikana poroja houkuttaa räkkäsuojana tontin avoin hiekka- tai sorapinta. Porojen pihoille tuleminen on tavallisinta parin ensimmäisen vuoden aikana ja sitten se vähenee.

Vapaasti laiduntavat porot ovat paliskunnan hoidossa ja paliskunta vastaa niiden mahdollisesti aiheuttamista vahingoista. Jos poroja tulee alueelle, jossa ne voivat aiheuttaa vahinkoa, tulee viipymättä ottaa yhteyttä asianosaisten paliskunnan poroisäntään. Yhteystiedot löytyvät Paliskuntain yhdistyksen Internet-sivuilta <http://paliskunnat.fi/py/organisaatio/yhteystiedot/paliskunnat/>

VINKKI: Rovaniemellä toimii Porovahti -puhelin arkipäivisin klo 8–16 välillä numerossa 040 182 5851. Porovahdille voit soittaa, kun havaitset poron aiheuttavan vahinkoa tai haittaa. Porovahti huolehtii tiedon asianosaiselle paliskunnalle.

Jos porot ovat aiheuttaneet taloudellisia vahinkoja, neuvotellaan asianosaisten kesken vahingon korvaamisesta ja tulevien vahinkojen estämisestä. Ainoa keino pitää porot ja muut luonnoneläimet kokonaan poissa, on aitaaminen. Paliskunta harkitsee tapauskohtaisesti aitaamistarvetta. Aitaaminen tulee kysymykseen, mikäli se on taloudellisesti järkevää enempien vahinkojen estämiseksi (PHL 32 §). Jos asianosaisten välisessä neuvottelussa ei päästä yhteisymmärrykseen, voidaan asia viedä arvioimislautakunnan ratkaistavaksi (PHL 32 §, 34 §). Aitaamisasiat tulee tarkistaa myös alueen kaavamääräyksistä ja kaupungin rakennusjärjestyksestä.

VINKKI: Nurmikolle ja istutuksille levitetty kanankakka ehkäisee kokemusten mukaan paitsi porojen, myös muiden metsän eläinten, kuten jänisten aiheuttamia vahinkoja.

Tarvitseeko poroja pelätä?

Porot väistävät luontaisesti ihmistä. Syyskuun puolivälistä lokakuun loppuun on porojen rykimäaika, joka saa hirvaat toisinaan käyttäytymään aggressiivisesti. Syksyllä porot kannattaa väistää mahdollisimman kaukaa. Maastossa porojen yllättämisen voi välttää taputtamalla käsiään ja pitämällä muuten ääntä. Näin myös porot huomaavat ajoissa väistää kulkijaa. Muina vuodenaikoina porot eivät ole ihmistä kohtaan aggressiivisia. Kesällä isosarviset urosporot voivat päätä puistellessaan ja jalkaa polkiessaan vaikuttaa pelottavilta. Kyse on kuitenkin vain vertaimevien hyönteisten häätelystä. Poroja ei siis tarvitse pelätä.